

і протидії корупції» від 7.04.2011 р. (Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 7.04.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 40. — Ст. 404), в якому визначаються особи, які підлягають адміністративній відповідальності за вчинення правопорушень, передбачених Главою 15А. Звертає на себе увагу і те, що формулювання визначень, які використовуються в КпАП України щодо корупційних правопорушень випливають із норм Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». При кваліфікації правопорушення враховуються також положення Закону «Про державну службу» та нормативно-правових актів, якими регулюється відповідні правовідносини, зокрема, положень про органи державної виконавчої влади, в яких визначено права і обов'язки державних службовців, Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про державну таємницю» та ін.

БОНДАРЕНКО К. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЮСТИЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Термін «юстиція» у перекладі з латинської (*justitia*) означає «справедливість, законність». Саме на органи юстиції покладається реалізація та практичне виконання державної правової політики в сучасній Україні, тобто діяльність держави у сфері юстиції створює правове підґрунтя для розробки та здійснення державної політики в усіх інших галузях, забезпечуючи тим самим функціонування органів державного управління в належному правовому просторі. З огляду на зазначене вивчення цієї галузі є безумовно актуальним для державно-правових наук.

Галузь юстиції завжди привертала і продовжує привертати увагу вчених науки адміністративного права через свою, з одного боку, важливість для належного розвитку держави і, з іншого боку, специфічність та несхожість з іншими галузями державного управління. Вчені розглядали галузь юстиції, її особливості, її об'єкти, управлінські форми і методи, але деякі питання залишилися поза їхньою увагою. Мова йде, зокрема, про визначення власно галузі «юстиція» як частини адміністративно-політичної сфери державного управління.

У сучасному стані система органів юстиції включає: Міністерство юстиції України; Головні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, районні, районні у містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні, міжрайонні управління юстиції, управління та відділи Державної виконавчої служби, реєстраційні служби, відділи державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційних служб.

Під державним управлінням у галузі юстиції прийнято розуміти виконавчо-розпорядчу діяльність суб'єктів державного управління, яка полягає в організаційному забезпеченні функціонування судів, державного нотаріату, органів запису актів громадянського стану, судово-експертних установ та організацій адвокатів (Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник / В. К. Колпаков. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — С. 259).

Управління юстицією — це діяльність, спрямована на виконання завдань зміцнення законності, організації захисту прав і законних інтересів громадян та їх об'єднань, підприємств, установ, організацій і держави.

Теоретики, зокрема Битяк Ю. П., Кісіль З. Р., Стеценко С. Г. зазначають, що особливостями галузі юстиції є:

- багатооб'єктність в цій галузі управління;
- різне правове становище об'єктів правового впливу, диференційною ознакою котрих зазвичай виступають їх призначення і характер компетенції;
- різноманітність форм і методів управління, які застосовуються органами юстиції;
- керуючий вплив органів управління юстицією має рекомендаційний характер і зводиться, переважно, до вирішення організаційних питань, оскільки більшість об'єктів у цій галузі є самостійними і незалежними в своїй практичній діяльності (Остапенко О. І. Адміністративне право: Навчальний посібник / О. І. Остапенко, З. Р. Кісіль, М. В. Ковалів, Р. В. Кісіль. — К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. — С. 237).

Також висловлюється думка про такі особливості (окрім вищезазначених) юстиції як галузі управління як:

- комплексність;
- значні контрольні повноваження;
- реалізація на практиці взаємодії держави та недержавних інституцій (Стеценко С. Г. Адміністративне право України: Навчальний посібник / С. Г. Стеценко. — К.: Атіка, 2007. — С. 559).

На сьогоднішній день, до органів юстиції, окрім Міністерства юстиції, також належать територіальні органи юстиції, а саме: управління

юстиції, управління та відділи Державної виконавчої служби, реєстраційні служби та відділи державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційних служб. Ще до органів юстиції відносять державні нотаріальні контори, науково-дослідні установи судових експертиз, представників Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини і регіональні відділення Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини, підрозділи з питань банкрутства.

Дійсно, всі вищезазначені органи, відділи та служби є надзвичайно різними за напрямками діяльності, завданнями та повноваженнями, тому, існуючі теоретичні погляди на особливості галузі юстиції видаються обґрунтованими та цілком сформованими.

Аналізуючи напрями діяльності та повноваження органів юстиції, можна дійти висновку, що змістом юстиції як об'єкта державного управління є специфічна державно-правова діяльність органів у трьох основаних напрямках: 1) реєстрація; 2) облік; 3) виконання. При цьому під «реєстрацією» у загальному вигляді можна розуміти визнання державою певних фактів, що мають юридичне значення, визнання державою набуття, зміни або припинення прав та обов'язків шляхом відповідного засвідчення та внесення даних до реєстрів. Облік неодмінно пов'язаний з реєстрацією та включає заходи щодо зберігання та використання даних, документів, інформації тощо, що мають юридичне значення. Виконання є вчиненням державними органами дій та заходів щодо забезпечення виконання владних рішень, актів, що засвідчують набуття, зміни або припинення прав та обов'язків, забезпечення державного примусу.

Реєстраційну функцію виконують Державна реєстраційна служба України та органи реєстрації актів цивільного стану. Функцію виконання здійснюють Державна виконавча служба, Державна пенітенціарна служба України. Облікову функцію реалізують Державна архівна служба, органи нотаріату.